

30 maj 2016
Slutversion

En grön strategi för Vista skogshöjd

Planeringsunderlag grundat på landskaps- och naturvärdesanalys

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Huddinge kommun

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2016-05-30

Uppdragsansvarig: Eleonor Martinsson

Medverkande: Emma Hammarström, Tim Krone Schnoor, och Sunna Pfeiffer

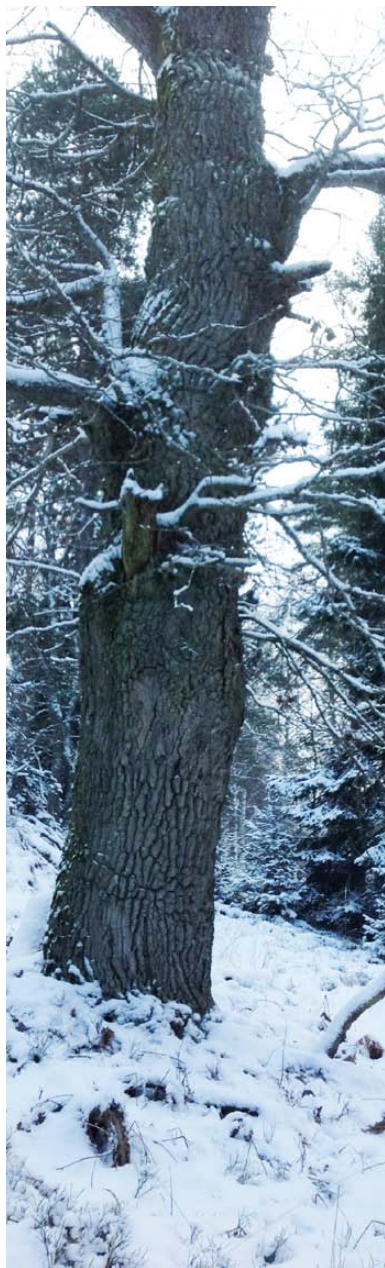
Foton, illustrationer och kartor: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 7076

Bild på framsidan från Vista skogshöjd - utsiktsplats i hällmarkstallskogen

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund och programförklaring	4
Förutsättningar	7
RUFS 2010 - i direkta närheten till värdekärnan	7
ÖP Huddinge - markanvändning	7
Huddinge natur - grönplan	7
Värden för natur och landskap	8
Gröna samband - en utzoomning	10
Strategier	13
Mål	13
Gröna samband - skapa en lokal grönstruktur	13
Innehåll i den lokala grönstrukturen	13
Balanseringsprincipen - undvika, minimera eller kompensera	14
Delområden	18
Förslag till anpassning	18
Kompensera	18
Ekologisk kompensation - på kvartersmark	18
Undvika och minimera i planeringen	21
Parkgatan	21
Kullen	22
Torget	22
Förskolan	22
Höjden/ Kajen mot det gröna	22
Skogshöjdsparken	23
Entréer till naturen och stråk	23
Genomförbarhet	24
Referenser	25

Inledning

Huddinge kommun har tagit fram ett program för Vista skogshöjd där möjligheten för 300-400 bostäder prövas i området. Till programmet finns ett gestaltungsprogram under arbete. Programmet anger att områdets karaktär av skogshöjd ska bevaras.

I denna strategi beskrivs först områdets karaktärer och värden för rekreation och natur. Här ges även förslag på strategier för att bevara karaktären och värden vid bebyggelseutvecklingen. Strategin ska ligga till grund för kommande planarbete där man kan arbeta med specifika och platsorienterade frågor.

Bakgrund och programförklaring

Programmet för Vista skogshöjd togs fram under maj 2014, där man anger att 300-400 bostäder ska prövas i området. Vista skogshöjd var med i det program som togs fram för hela Vistaberg 2004, men förutsättningarna har ändrats sedan dess, och den nya planen är att fördubbla antalet bostäder.

Området är idag oexploaterat och består av flera höjder. En ambition är att försöka bevara den kuperade terrängen där det går och behålla befintlig vegetation som en kvalitet i området. Många efterfrågar närhet till natur och ett miljövänligt boende och Vista skogshöjd har möjlighet att erbjuda detta. En hållbar miljö kan skapas om naturliga funktioner för dagvatten bibehålls och redan uppväxta träd bidrar till gestaltning och karaktär.

Syfte

Denna strategi syftar till att säkra hur natur- och rekreationsvärden kan bevaras och utvecklas, samt ge riktlinjer för kvarvarande och nya grönytor både vad gäller karaktärer och funktioner. Utgångspunkten är att det ska finnas en mångfald av naturtyper och offentliga platser som tar tillvara platsens ursprungliga karaktärer och genom detta stärker områdets identitet.

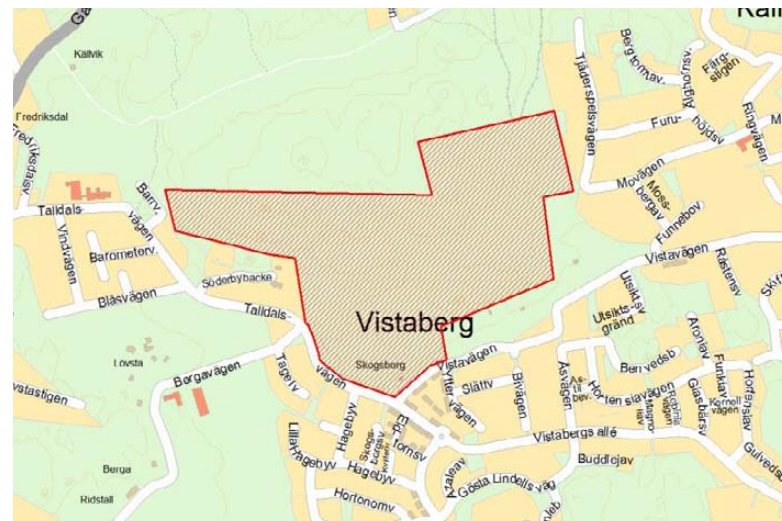
Målet med denna strategi är att hantera de gröna ytornas olika funktioner; funktioner för ekologiska värden, som livsmiljö för arter och del av spridningssamband, för viktiga ekosystemtjänster som dag-

vattenhantering, samt för människors rörelse i grönområden, möjlighet till möten och för rekreation.

De nya bostäderna planeras i tidigare oexploaterade skogsområden, vilket gör att värdefulla natur- och rekreationsområden tas i anspråk. I samband med utvecklingen av området vill Huddinge kommun säkra tillgången till rekreationsområden och samtidigt i möjligaste mån bevara den värdefulla natur som finns i området. Möjligheten att kompensera för förlorade naturvärden och höja kvaliteten på upplevelser och funktioner är också viktiga aspekter att beakta.

Områdesavgränsning

Planområdet är 28 hektar stort och ligger i Vistaberg i Huddinge kommun. Området avgränsas i norr av Källbrinksskogen och i söder av det redan bebyggda Vistaberg. I väster går Talldalsvägen, och i sydöst går Vistavägen. Öster om planområdet ligger Huddinge centrum cirka 2 km bort.

Avgränsning av Vista skogshöjd, hämtat ur "Program för Vista skogshöjd. 2014".

A photograph of a forest floor covered in moss and fallen branches, with sunlight filtering through the trees. The scene is a dense forest with many tall, thin trees. The ground is covered in a thick layer of green moss and fallen branches. Sunlight is filtering through the trees, creating a warm, golden light. The text "FÖRUTSÄTTNINGAR" is written in white capital letters in the bottom right corner.

FÖRUTSÄTTNINGAR

9 Ekerökilen

8 Bornsjökilen

7 Hanvedenkilen

6 Tyrest

Kartutsnitt ur Stockholms regionala
grönstruktur och de gröna kilarna som
beskrivs i RUFSS 2010. Den orange
ringen markerar Vista skogshöjds läge
intill en grön värdevärna samt ett svagt
grönt samband. Utsnitt ur: RUFSS, karta
21 "Regional grönstruktur"

Förutsättningar

Vista skogshöjd är idag ett skogsområde som ligger i närheten av värdekärnan i Bornsjökilen, är utpekad som bebyggelseområde i översiktsplanen och underlaget för natur anger gröna samband och potentiellt naturreservat norr om bebyggelsen. I vidare planering är det viktigt att sätta bebyggelsen i kontext till de gröna värdena i dess precisa närhet.

RUFS 2010 - i direkta närheten till värdekärnan

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2010) har pekat ut området kring Källbrinkskogen och ner mot Vista skogshöjd som en grön värdekärna. Värdekärnan tillhör Bornsjökilen och är en av Stockholms gröna kilar.

ÖP Huddinge - markanvändning

I översiktsplanen för Huddinge är Vista skogshöjd utpekad som bebyggelseområde, men anger också att detta är sista bebyggelse-tappen mot Källbrinksskogen. Översiktsplanen visar också på gröna samband, ett resonemang som finns mer detaljerat i underlaget för natur/grönplanen.

Huddinge natur - grönplan

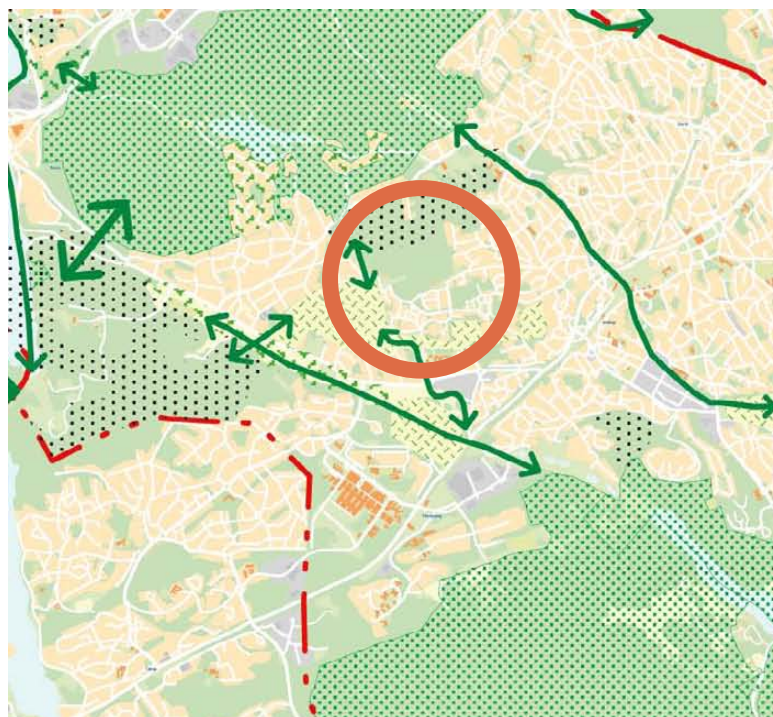
Underlaget för översiktsplanen gällande natur för ekologiska och rekreationsmässiga områden och samband. Norr om det planerade bebyggelseområdet finns ett potentiellt naturreservat i Källbrinksskogen och det finns även gröna samband söderut att värna.

Ur Niklas Johanssons beskrivning av naturvärden: För att bibehålla Källbrinksskogens naturvärden får inte områdets hydrologi förändras och granskogspartierna lämnas för fri utveckling. Områdets storlek kan inte heller minskas utan att det får negativa konsekvenser på områdets ekosystem.

Området utgör även en grön länk mellan Gömmarområdet med Gömmarens naturreservat och Glömstadalen.

Utsnitt ur: Huddinges översiktsplan, karta "Markanvändningskarta"

Utsnitt ur: Huddinges natur, karta "Strategiskt skydd av Huddinges grönstruktur"

- Skyddad mark naturreservat och biotopskydd
- Viktiga delar av grönstrukturen som föreslås skyddas som naturreservat
- Viktiga delar av grönstrukturen som värnas
- De gröna sambanden bibehålls, minst 75% av ytan är naturmark
- Viktiga gröna samband som bibehålls eller stärks

Värden för natur och landskap

Naturvärden

Följande generella beskrivning av områdets natur är baserad på en översiktlig naturvärdesbedömning utförd av Niklas Johansson, Hudinge kommun 28 mars 2014.

Planområdet består till största delen av skogsmark. Terrängen är typisk för det södertörniska sprickdalslandskapet med högsta höjder omkring + 60 m (65 som högst) och som lägst + 31 m. Området domineras av en dalgång i öst– västlig riktning mitt i området med omgivande höjdparter.

Tall dominerar trädskiktet i de högre belägna delarna. Där finns dock inslag av gran och björk men även ek, rönn och en förekommer. I mark- och fältskiktet i dessa områden påträffas olika lavar, ljung, lingon, bergven och stensöta.

Områdets sluttningar domineras av gran med inslag av tall, asp, björk och hassel. Enstaka ekar och rönnar förekommer också. I fältskiktet hittas blåbär samt inslag av örnbräken och skogsfräken. Marken är till stor del mossbeklädd med främst husmossa och väggmossa men med inslag av kvastmossa och kammossa. I sluttningarna förekommer också några lågpunkter med klibbal. Det finns också ett område med lundkaraktär där det finns hassel, flera ekar och gammal asp.

I dalgången finns det ett stråk med sumpskog. I området finns områden med al, asp, björk, gran och sälg. Vissa av alarna har utvecklade socklar. Detta område har tidigare varit mer öppet där vissa delar använts som betesmark eller odlad mark. Flera avskärande diken finns i den mellersta delen och i den västra delen. På övrig mark har virkesuttag skett, gamla hjulspår vittnar om detta, vilket innebär att träden inte är särskilt gamla och att den skogliga kontinuiteten har avbrutits. I områdets västra del finns en ianspråktagen uppställningsyta. Här har även markutfyllnad skett.

Förutom spillkråka påträffades inga särskilt noterbara arter påträffades vid besök i området. Spillkråka är upptagen i fågeldirektivet om bevarande av vilda fåglar.

Ekologigruppens komplettering av naturvärden

Hällmarkstallskog - gränsen mot Källbrinkskogen

I norra delen av planområdet påträffades områden med hällmarkstallskog med tecken på lång skoglig kontinuitet. Till exempel hittades uppe i nordväst ett område med gamla, senvuxna tallar där talticka påträffades på en av tallarna. Förekomst av talticka indikerar normalt att träden är minst hundra år gamla. Längs hela plangränsen i norr finns liknande områden med senvuxna tallar och bara hållar.

Sydväst om hällmarken i nordväst finns en jätteek där sotlav och gulvit blekspik växer. Eken verkade framröjd, men inte helt friställd. Stora delar av kronan saknades. Eken står i ett stråk där unga lövträd, framförallt ek påträffades. Området med en jätteek och andra yngre ekar är värt att bevara som grönstruktur. Vid gestaltning av området i nordväst bör ekar bevaras och karaktären förstärkas vid gestaltning.

Tallskog - på kullen

Området i söder är en blandskog med en del större tallar och granar. Riktigt gamla träd saknas i området men det finns ett antal tallar och granar som är fullvuxna i storlek och som ger en skoglig karaktär. Inom området finns också områden med hållar där man påträffar stående döda träd och senvuxna unga ekar. Områdets skiftande karaktär med omväxlande blandskog och hällmarker bör bevaras vid byggnation.

Hällmarkstallskog

I sydöstra delen av området finns en hällmarkstallskog som ett bälte mellan planerad byggnation och detaljplanen direkt söder om det aktuella planområdet. Hällmarken är av skiftande karaktär där vissa områden har helt bara hållar och vissa delar har mer jordmån. I området finns ett flertal äldre tallar (även om riktigt gamla träd saknas) och i områdets västra del påträffades några äldre tallar varav en där talticka växte. Området är långsmalt utsträckt i öst-västlig sträckning. Området bör vara en del av närområdets grönstruktur och byggnation förläggas utanför dess utsträckning.

Observationer av sotlav, gulvit blekspik och taltickor är inlagda i artportalen.

Hällmarkstallskog

Karta landskaps- och naturvärden

Värdekärna RUFs

Hällmarkstallskog - gränsen mot Källbrinkskogen

Hällmark med
senvuxna tallar
- med talticka
Karaktärsfull
klippa

Karak-
tärsfull
klippa
Lövglänta
med ekar

Karaktärsfull
klippa

Hällmark med
senvuxna tallar

Karaktärsfull
klippa och
utsiktsplats

Glänta

Karaktärsfull
klippa

Karaktärsfull
klippa

Karaktärsfull
klippa

Alsumpskog

Karaktärsfull
klippa

Hällmark med
tall, gran på
väg in

Hällmark med
senvuxna tallar
- med talticka

Karaktärsfull dunge

Öppet - karaktär
att bygga på.
Möjlig lekdunge

Glänta,
potentiell
alsumpskog

Karaktärs-
full klippa
Hällmarkstallskog

Karaktärs-
full klippa

Karaktärsfull
klippa

Karaktärsfull
klippa

Karaktärsfull
klippa

Område med
värdefulla tallar

Karaktärs-
fulla klippor

Tallskog - på
kullen

Sammanhållet
område

Karaktärsfull
klippa

XXXXXX Naturvärden
(med förklarande text)

XXXXXX Landskapets karaktärer
(med förklarande text)

Stigar för rekreation

Värdefullt träd, ur natur-
vårdessynpunkt eller för
landskapsbild

Promenad viktigt sociotopvärde
i Vista skogshöjd

Rekreativvärden

Området vid Vista skogshöjd består främst av skog, där det idag finns möjlighet att uppleva skogskänsla. Det finns även områden som kan upplevas som orörda och mystiska; bland annat vid hällmarkerna och utsiktsplatsen. Upplevelsevärdena är främst knutna till områden med naturvärden, och i definitionen för både skogskänsla och orördhet står att de ska vara opåverkade av bebyggelse eller andra störningar i miljön - vilket betyder att dessa upplevelsevärden försvinner vid en byggnation. Däremot kan värdeområdena ändå sparas för karaktären.

Sociotopvärden som idag finns i Vista skogshöjds skogsområde är: Grön oas, landform, naturlek, svamp och bär, picknick, promenader, ridning, ro, skogskänsla, utsikt, vandring och vild natur. Sociotopvärdena har inte markerats ut på kartan i specifika punkter, utan finns kopplade till skogsmiljön. Flera av värdena kan bevaras, och stärkas i de norra delarna av området som bevaras som skog. I bebyggelsemiljön kan sociotopvärdena som försvinner kompenseras med andra såsom social samvaro, sitta i solen, lekplatslek, löpträning, odling, djurhållning, bollspel och blomprakt.

Landskapets karaktär

Karaktäriserande i landskapet är:

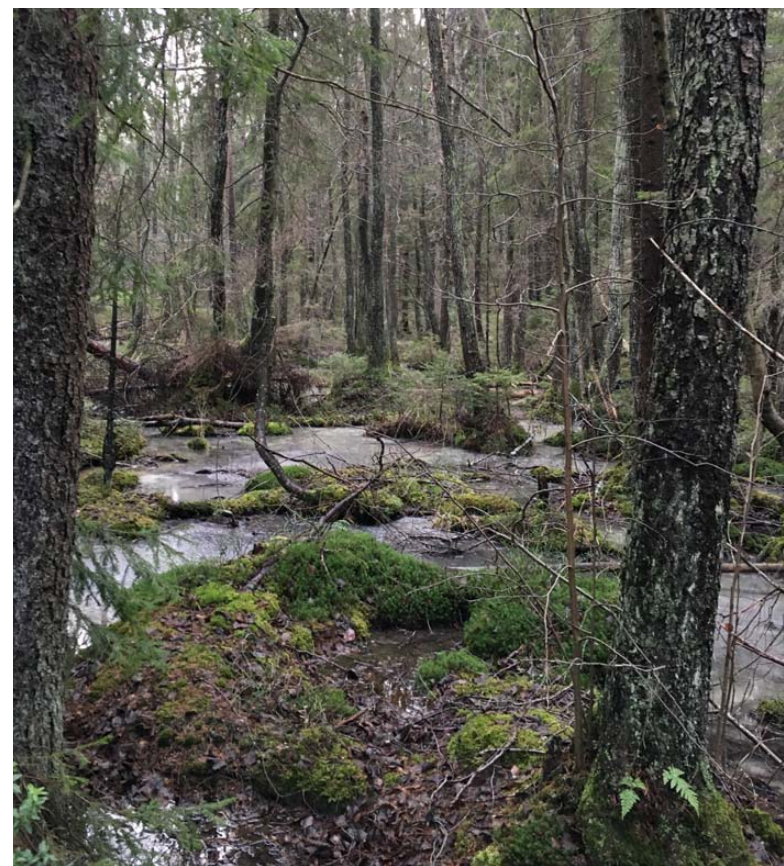
- Hällmark med senvuxna tallar
- Bergskanter, hällar och berg i dagen - höjdryggar
- Ett kuperat landskap
- Intressanta luckor med ek/lövträd i gläntor
- Lågpunkter och svackor där vattensamlats och al växer.
- Dominans av en trivial granskog, något som inte är särskilt starkt för karaktären. Granskogen tyder förmodligen på ett igenvuxet tidigare öppet landskap.

Gröna samband - en utzoomning

Vista skogshöjd befinner sig i ett grönt samband mellan Gömmarens naturreservat/Källbrinksskogen och de grönområden som finns söder om väg 269. Det finns ett svagt grönt samband mellan Gömmarens naturreservat och området nordväst om Vista skogshöjd - vilket gör att grönstruktur mellan Vista skogshöjd ner mot och över väg 269 är viktigt.

Vid planering av bebyggelse är det viktigt att utgå från de gröna sambanden och försöka anpassa bebyggelsen så att det skapas sammanhängande grönstruktur även inom planområdet.

Området kan framåt bli en allt viktigare länk mellan de regionala gröna värdekärnorna.

En av områdets alsumpskogar.

Grön värdekärna RUFS 2010
Grönt- ÖP

Gömmarens naturreservat

Källbrinksskogen

Vista skogshöjd

Lokalt värdefull grönstruktur

Lokalt värdefull grönstruktur

Grönt- ÖP

Grön värdekärna RUFS 2010

Vista skogshöjd i förhållande till omgivande grönstruktur, hämtad från Huddinge kommuns översiktsplan och värdekärnor i RUFS 2010. Söder om Vista skogshöjd finns även några områden som är förmodade lokalt värdefulla för grönstrukturen. Pilarna visar de gröna sambanden.

STRATEGIER

Strategier

Mål

Målet är att Vista skogshöjd även fortsättningsvis har en ekologisk funktion och möjlighet till rekreation. Detta kan göras genom att anpassa bebyggelsen så att naturmark kan sparas och att möjliggöra en sammanhållen lokal grönstruktur där naturen hänger ihop i ett nätverk. I den lokala grönstrukturen finns även plats för rekreation.

Ekologiska värden

- bevara den ekologiska funktionen i Vista skogshöjd.

Sociala värden

- bevara och utveckla möjligheten till rekreation i Vista skogshöjd

Gröna samband - skapa en lokal grönstruktur

En lokal grönstruktur i Vista skogshöjd är ett sätt att möjliggöra arters spridning genom området, men också skapa möjlighet för människor som bor i närliggande områden att genom gröna områden tas sig ut i Källbrinksskogen.

Innehåll i den lokala grönstrukturen

Den föreslagna lokala grönstrukturen kan fylla många funktioner och syften, för både natur-, ekologiska- och rekreationsvärden. Här nedan beskrivs de olika funktionerna ämnesvis, till exempel; hur stråk kan planeras och hur ekosystemtjänster kan bli en del av grönstrukturen.

Ekosystemtjänster som utjämning

Det finns mycket att vinna på att integrera ekosystemen i den bebyggda miljön så att vi tar vara på tjänsterna till fullo. Detta kan göras genom att använda verktyget ekologisk kompensation.

- **Ekosystemtjänsten mat** kan t.ex. integreras genom att ytor för koloniorråden, odlingslotter och gemensamhetsodlingar planeras i park- och naturområden, på bostadsgårdar och som en integrerad del av byggnader, till exempel som tak- eller balkongodlingar.
- **Ekosystemtjänsten biologisk mångfald;** Flera ekosystemtjänster är

mer eller mindre beroende av den understödjande tjänsten biologisk mångfald och av en sammanhängande grön infrastruktur. Biologisk mångfald är i sin tur beroende av stora ytor. Det är därför möjligt att argumentera för att de flesta tjänster är beroende av stora ytor naturmark som är sammankopplade genom gröna korridorer av naturmark.

- **Ekosystemtjänsten vattencykeln (med rening av vatten):** Att ta hand om områdets dagvatten är möjligt att göra i grönstrukturen. Här kan områdets naturliga sänkor och våtmarker nyttjas och bevaras för detta.

Kajer mot det gröna

Begreppet "kajer mot det gröna" är ett bra sätt att planera ny bebyggelse utifrån, begreppet innebär att en större medvetenhet i gränslandet mellan natur och stad/bebyggelse görs - en grön kaj skapas.

▪ Offentligt stråk avgränsar skog och bebyggelse

En strategi för en bra kaj mot det gröna är att låta gränsen utgöras av ett offentligt stråk, en cykel- eller smal gata där människor från ett större upptagningsområde får möjlighet att komma nära naturen. Med tydliga gränser mellan offentligt och privat råder det inga tvivel om var man kan röra sig, och platserna upplevs tillgängliga för människor. Det ger också större möjligheter att skapa tydliga entréer ut i kvarvarande naturen. I Vista skogshöjd kan gränsen mot naturen utgöras av en och samma höjdkurva genom området - på det sättet kan landskapets böljande karaktär bevaras och ett intressant möte mellan natur - offentligt stråk och bebyggelse skapas.

▪ Förtätning vid kajen

I lägena mot naturen kan man även jobba med en förtätning av bebyggelse för att möjliggöra fler människors utsikt mot naturen - något som många uppskattar i sitt val av bostad (Värdering av stadsqualiteter; Stockholms Läns landsting).

▪ Tillgänglighet för alla

Kajen bör utformas på ett sätt som gör att tillgängligheten för alla är möjlig. Det kräver funktionella lösningar för att ta upp svåra höjdskillnader och att markmaterialet utgörs av exempelvis stenmjöl eller asfalt så att rullstol och barnvagn lätt tar sig fram.

Mötesplatser

Mötesplatser skapar förutsättning för folkliv och kontakt mellan invånare. Genom att ge plats för möten ökar möjligheter för lokalt förankrade aktiviteter, gemenskap och trygghet. Grönstruktur i Vista skogshöjd spelar en central roll för de boendes och besökares hälsa och välmående.

▪ Mångfunktionella ytor

För att göra vistelsen i ett grönområde meningsfull och rik på upplevelser är det värdefullt att det innehåller höga rekreativa kvaliteter med en variation av

Kaj mot det gröna

Tydligt stråk med belysning,
enkelt för promenad med barn.

karaktärer, aktiviteter och funktioner. I Vista skogshöjd kan det handla om att utveckla ett stort utbud av upplevelsevärden och funktioner kopplade till skogens kvaliteter, med bland annat skogspromenader, naturlek och motion. Parkerna kan erbjuda plats för lek, bollspel, odling och folkliv. I de skogsområden som finns i stadsdelen kan det bland annat finnas möjligheter till löpträning, naturlek, att ströva runt och finna ro.

▪ **Sittplatser**

Med en god tillgång till sittplatser ökar tillgängligheten för äldre och människor med rörelsehinder. Dessutom skapas platser att uppehålla sig på vilket ytterligare ökar möjligheterna till möten.

▪ **Förskolor och skolor**

Förskolor, grundskolor och områden för idrott och lek är viktiga mötesplatser där barn och föräldrar träffas och bildar nätverk. Platser där människor i grannskapen kan träffas för gemensamma aktiviteter som exempelvis midsommarfirande, gårdsfest, skördemarknad, brännbollsturnering, etc., kan i längden leda till en god grannsamja, ett lokalt engagemang och ett större ansvarstagande för sin närmiljö.

▪ **Trygghet**

Gröna mötesplatser bör kännas trygga att vistas på även under dygnets mörka timmar. Om det finns liv och rörelse upplevs stadsdelen som befolkad, sedd och vårdad. Välskötta och belysta gator, torg och parker är lätta att överblicka och orientera sig på och ökar känslan av att vara sedd. Entréer och fönster ut mot gatan bidrar med människor i rörelse och "ögon på gatan". Om möjligt kan man även möjliggöra kvällsaktiva verksamheter i anslutning till områden som riskerar att upplevas som otrygga. Det kan exempelvis handla om föreningslokaler eller anläggningar för idrott och andra aktiviteter. Ett aktivt föreningsliv ger även möjlighet för människor i området att tillhöra ett sammanhang och känna trygghet.

Stråk

▪ **Bind samman grönstruktur och mötesplatser med stråk**

Genom att binda samman de gröna mötesplatserna med hjälp av gator, gång- och cykelstråk kan samlande stråk skapas med goda möjligheter till möten mellan människor.

▪ **Sammanhängande stråk**

Det finns även ett värde i att parker och natur hänger samman eftersom storleken på det tillgängliga grönområdet då på sätt och vis ökar. Att kunna röra sig obehindrat mellan olika grönområden gör att den lilla kvartersparken kan innebära entrén till ett mycket större rekreationsområde, så som Källbrinkskogen och Gömmarens naturreservat.

▪ **Möjliggöra promenad till grönområde - max 300 meter från bostaden**

Rekreationsområden bör helst finnas nära människor och vara lätta att nå för att människor skall kunna använda platserna ofta och mycket. I forskningen har 300 meter visat sig vara ett gränsvärde för hur långt man är beredd att promenera till ett grönområde för att man ska besöka det ofta. Ur ett barnperspektiv är det särskilt viktigt att vägen dit inte korsas av alltför många och kraftiga barriärer.

Entréer mot naturen

▪ **Tydliga entréer mot naturen**

Entréer bör göras tydliga, och på jämna platser längs med kajen mot det gröna.

▪ **Kopplade till stråk**

Entréerna bör kopplas till noder och till stråk, för att skapa möten mellan människor och för att förenkla rörelsen ut i naturen från bostaden och från andra parker och grönområden.

▪ **Sittplatser och information**

En bra entré kan skapas lite som en målpunkt, där man kan sitta ner och vila och där man kan få information om naturen - vad som finns där och hur man kommer dit.

Balanseringsprincipen - undvika, minimera eller kompensera

Ett sätt att minska områdets negativa påverkan på natur- och rekreationsmiljöer är att arbeta utifrån balanseringsprincipen; där det första steget gäller att helt undvika områden med höga värden. I ett andra steg kan man i stället jobba med att minimera påverkan och i tredje hand kan man kompensera.

▪ **1. Undvik**

Vista skogshöjd är ett skogsområde med värden - för natur och landskap. Genom att detaljanpassa placeringen av kommande bebyggelse, och lämna vissa särskilt värdefulla delområden obebyggda, görs ansträngningar att spara så stora ytor sammanhängande värdekärnor som möjligt. På så vis kan skogens och våtmarkernas grundläggande ekologiska funktioner i huvudsak bibehållas, detta i form av livsmiljöer, platser för fortplantning och födosök. Den lokala grönstrukturen kan hållas samman, och kopplas till den anslutande kommunala grönstrukturen i form av närliggande värdekärnor och reservatsområde.

Det finns förmodligen skyddade arter i form av grod- och kräldjur som omfattas av artskyddsförordningen och där förutsättningarna för bibehållande av lokala populationer fortsatt ska vara goda. Groddjursinventering bör utföras.

Genom att målmedvetet bevara värdefull natur förkortas "leveranstiden" väsentligt vad gäller uppvuxna träd och vegetationens ekologiska funktioner

Odlingsmöjlighet som
kompensation.

och ekosystemtjänster. Såväl kostnadsmässigt vad gäller anläggande av park- och naturmark, som funktionsmässigt för leverans av viktiga ekosystemtjänster, är befintlig uppvuxen natur starkt att föredra framför nyskapade grönytor. Detta gäller för funktioner och tjänster som klimatreglering, vattenreglering, miljöer för biologisk mångfald, upplevelsevärden och många hälsoaspekter.

Genom att bevara befintlig vegetation och värdefulla träd bibehålls områdets karaktär och ger Vista skogshöjd en känsla av anpassning till naturen. Även naturliga jordskikt kan bevaras, där det finns en fröbank av de vilda växter som förekommer naturligt i området.

De ekologiska spridningssambanden genom området sträcker sig förmodligen mellan Källbrinkskogen genom Vista samt passerar norr om Flemmingsberg över Huddingevägen och vidare ut mot Sörskogen och Flemmingsbergsskogen.

▪ 2. Minimera

Områdets gröna miljöer planeras och gestaltas så att de innehåller ett flertal funktioner samtidigt, så kallade mångfunktionella ytor. Ju fler funktioner som en grönyta kan tillhandahålla desto mer hållbart blir området, såväl vad gäller ekosystemtjänster, som social hållbarhet. Till exempel kan en yta som planläggs för öppen dagvattenhantering även utformas så att den blir en livsmiljö för groddjur, fåglar och insekter, ökar områdets upplevelsevärden med vattenspeglar och blommande våtmarksväxter, ger möjlighet till pedagogiska aktiviteter vad gäller vatten och klimat, och inbjuder till fysiskt aktivitet genom tillgänglighetsanpassade promenadstråk som gör att man kan gå runt i området.

Genom att koncentrera underliggande parkeringsgarage till valda ytor, undviks parkeringsgarage under ett flertal kvarter. Genom att undvika sprängning och anläggande av nya parkeringsbjälkslag finns möjligheter att spara befintlig vegetation och integrera denna i kvartersmarken, vilket ger stora vinster för områdets ekologiska värden och ekosystemtjänster.

Parkeringsgarage på valda platser kan även minska behovet av markparkeringar, vilket också möjliggör bevarandet av större andel naturmark.

▪ 3. Utjämna-kompensera

Grönkompensation är ett sätt att anlägga rekreationsytor eller naturmark som kompensation för ianspråktagen naturmark eller annan grönyta. Detta kan göras genom punktinsatser för skötsel eller anläggningar.

I varje fastighet där natur tas i anspråk behöver vilken typ av kompensation utredas, och en plan tas fram.

UNDVIK: I Vista skogshöjd är det möjligt att undvika de högsta värdena - intill höjden/kajen mot det gröna.

MINIMERA: På vissa platser kan en minimerad påverkan göras, exempelvis vid kullen.

KOMPENSERA: På kvartersmark är det möjligt att kompensera för det intrång i naturmarken som görs.

Vidare beskrivningar av hur anpassning kan göras finns på följande sidor under delområden.

DELOMRÅDEN

En sammanhängande lokal
grönstruktur lockar till aktivitet.

Delområden

I Vista skogshöjds skogshöjd finns ett antal värdefulla miljöer för natur och rekreation och landskapsbild, nedan beskrivs de under delområden hämtade från gestaltungsprogrammet för bebyggelsen. Områdenas värden beskrivs, samt vilka konsekvenser bebyggelseförslaget ger och hur utvecklingen kan se ut.

Förslag till anpassning

Den föreslagna grönstrukturen kombinerad med bebyggelseförslaget syns på motstående sida.

För att en lokal grönstruktur ska skapas föreslås att bebyggelsestrukturen anpassas enligt listan på delområden nedan, med begreppen **undvika**, **minimera** och **kompensera** enligt balanseringsprincipen beskriven ovan.

- **Kvartersmark (kompensera):** bebyggelsen ianspråkstar hittills obebyggd mark, vilket gör att en viss kompensation borde göras på all kvartersmark.
- **Parkgatan (undvika):** bebyggelsen bör lämna hållmarkstallskogen och alsumpskogen fri.
- **Kullen (minimera):** bebyggelsen bör anpassas efter tallskogen och skapa entré mot torget.
- **Torget (minimera):** bebyggelsen bör anpassa sig efter ekarna.
- **Förskolan (minimera):** bebyggelsen bör anpassa sig efter den karaktärsfulla dungen och lekbacken.
- **Höjden/kajen mot det gröna (undvika):** bebyggelsen bör anpassa sig efter en tydlig gräns mot skogen.
- **Skogshöjdsparken (minimera/undvika):** bebyggelse bör undvikas vid alsumpskogen.
- **Entréer till naturen och stråk (minimera):** bebyggelsen bör tydliggöra entréerna ut i naturen.

Kompensera

Vista skogshöjd är idag obebyggd och skogsbeklädd mark, där det finns värden för rekreation och natur idag - sammantaget har Vista skogshöjd särskilda värden. Värden som kan undvikas och minimeras (beskrivs nedan inom delområden). Förutom detta kan även intrånget kompenseras på kvartersmark.

Ekologisk kompensation - på kvartersmark

Kompensation av förlust av naturmark bör göras inom varje fastighet, av varje fastighetsägare. Detta kan förslagsvis dokumenteras i en utredning och en plan för varje enskild fastighetsägare.

I Vista skogshöjd kommer alla kvarter byggas på skogsmark. Detta innebär att det finns generellt sätt högre naturvärden här än på exempelvis åkermark eller tidigare parkeringsplatser. De största naturvärdena finns knutna till tallskog och hållmarkstallskog, och där bör husplacering undvikas.

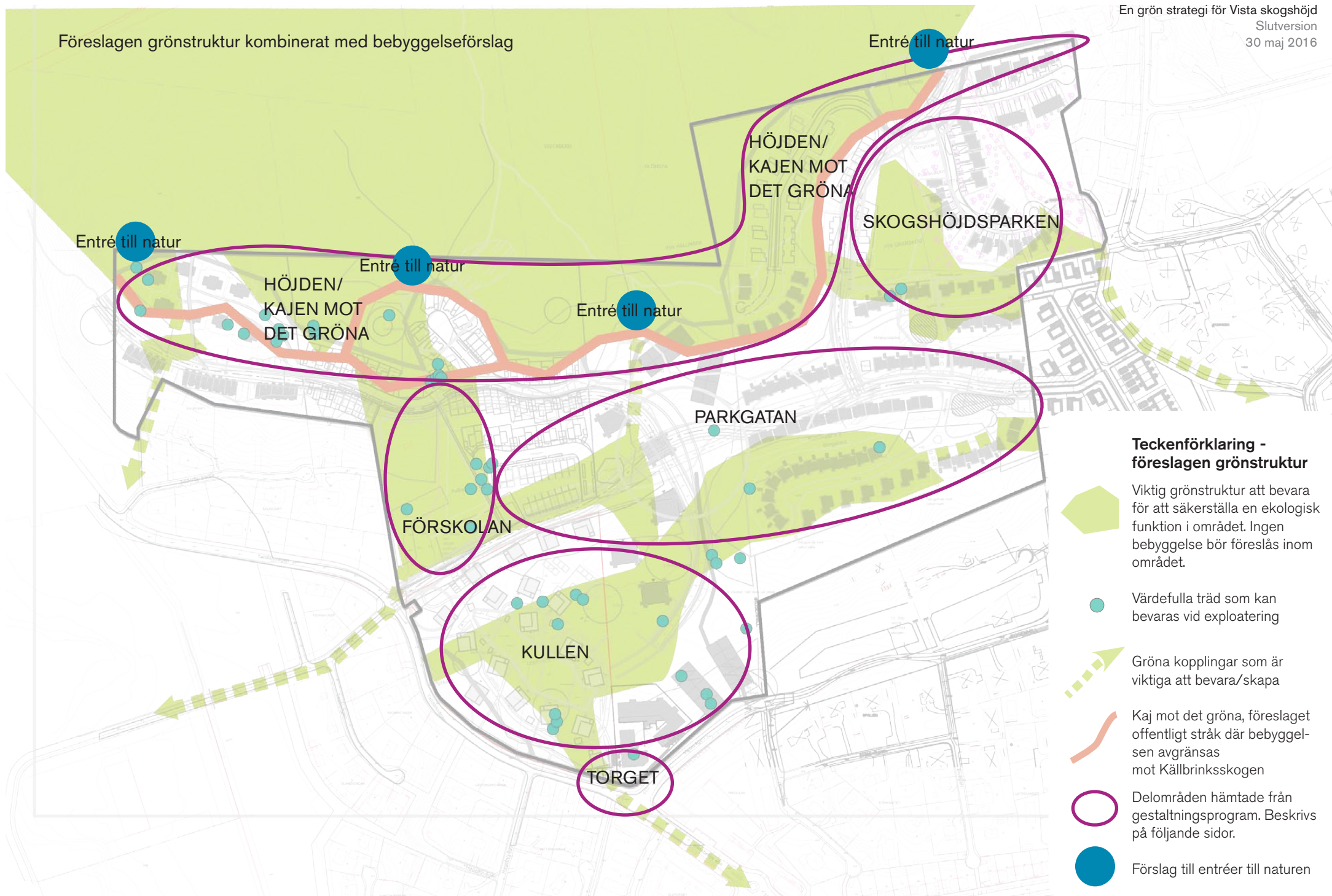
En bra tumregel är att kompensera så att naturvärdet blir lika högt, eller högre än tidigare. Kompensationen måste stå i relation till det värdet som går förlorat.

Nedan beskrivs generella strategier att tänka på som kompensation för ianspråkstagen natur.

Utveckla naturmiljöer

- Skötselplaner för områdets natur och parkmark bör upprättas för att bibehålla och utveckla naturvärden i kvarvarande grönytor.
- Död ved är en bristvara i dagens brukade skogslandskap, och en värdefull ekologisk resurs och livsmiljö för många skyddsvärda arter. Nedtagna större trädstammar (främst ek och tall) bör i möjligaste mån tas om hand och lämnas kvar i närområdet som "faunadepåer", eller "vedkyrkogårdar" och inte forslas bort. Stammarna bör placeras i en liknande naturmiljö som från vilken de tagits bort, det vill säga lövträd i lövmiljöer och barrträd i barrmiljöer. Trädstammarna bör placeras i grupper på såväl soliga som mer skuggiga platser, för att kunna fungera för olika artgrupper med olika krav på sin miljö. Död ved skulle även kunna användas som lekredskap på förskole- och skolgårdar.
- Förstärk befintliga brynzoner kring idrottsplats och nya grönytor genom skötsel och inplantering av arter. Brynen bör vara flerskiktade och mosaikartade, det vill säga bestå av ömsom lågvuxna, ömsom mer högvuxna buskar och träd. Såväl solbelysta brynmiljöer som mer skuggiga platser är värdefulla för en rad arter av insekter, som i sin tur ger föda åt många andra djur, t ex fåglar och fladdermöss. Buskar som blommar på våren och ger bär på hösten är bra födosöksplatser och boplatser för insekter, humlor, bin, fjärilar, fåglar och fladdermöss. Säl, nyponros, rönn, hagtorn, slån och häggmispel är exempel på lämpliga arter. Blommande säl gynnar speciellt de tidigaste insekterna då inte många andra växtarter blommar.
- Undersök möjligheten att genom dagvattenhantering och konkreta åtgärder tillföra mer vatten till de vattenmiljöer som finns i området.

Föreslagen grönstruktur kombinerat med bebyggelseförslag

Teckenförklaring - föreslagen grönstruktur

Viktig grönstruktur att bevara för att säkerställa en ekologisk funktion i området. Ingen bebyggelse bör föreslås inom området.

Värdefulla träd som kan bevaras vid exploatering

Gröna kopplingar som är viktiga att bevara/skapa

Kaj mot det gröna, föreslaget offentligt stråk där bebyggelsen avgränsas mot Källbrinksskogen

Delområden hämtade från gestaltungsprogram. Beskrivs på följande sidor.

Förslag till entréer till naturen

Kriterier för val av växter

Blommande arter som väljs ska vara pollen- och nektarrika arter och gärna bärproducerande. Välj arter som ger blomning under hela växtsäsongen, med tonvikt på tidigblommande arter då bristen på föda är som störst.

Fem viktiga principer:

- blomning hela säsongen
 - olika arter som blommar samtidigt
 - blomfärger som attraherar pollinerare
 - variation i blomform
 - undvika fylldblommiga arter för att gynna pollinerande insekter
- Den biologiska mångfalden kan också stärkas genom att skapa boplatser och övervintringsplatser för insekter och fåglar.

- Biotoptak. Utnyttja möjligheten att anlägga biotoptak. Gröna tak har utvecklats starkt de senaste åren, från att ha varit enbart tunna mattor med fetblandsväxter (sedumtak) till att bli innehållsrika gröna ytor med gräs och örter. Biotoptak kan kompensera för bortfall av grönyta, och öka grönytefaktorn, på ett helt annat sätt än vad enbart sedumtak kan göra. Tekniken finns tillgänglig och har provats i Sverige och utomlands.
- Kombinera gröna tak med solceller, för att uppnå synergieffekter där solcellerna får högre verkningsgrad, och fler olika gröna småmiljöer kan skapas under och mellan ställningarna med solceller.
- Planera för skötsel av gröna tak/biotoptak redan vid gestaltning, upphandling och anläggande. Genom medveten planering och anläggning kan skötseln effektiviseras och kostnaderna hållas på en rimlig nivå.

Ekosystemtjänster

Vatten- och flödesreglering

- Befintliga våtmarker bör bevaras och nyttjas i så hög grad som möjligt, med hänsyn till naturvärden och djurliv.
- Nya dammar/vårmarker bör anläggas på lämpliga platser och med en utformning som gynnar groddjur och andra arter.
- Så mycket som möjligt av de befintliga träden bör bevaras på tomter, längs vägar och vid parkeringar. Undvik parkeringsgarage under kvarteren.
- Markparkeringar/utparkeringar förses med permeabelt material.
- Offentliga byggnader förses med gröna tak.

Parkbris, luftrening och skuggning

- Träd som ger skugga bedöms särskilt viktigt vid torg och mötesplatser.

Återcirkulering av näringsämnen

- Undersök möjligheten att göra plats för urban odling inom detaljplaner, t ex på skolgårdar och förskolor.
- Möjligheterna att införa odling för boende i lägenheter som saknar egen tomtmark bör undersökas i det fortsatta planarbetet, en möjlig lösning är urbana samfälligheter (odlingslotter, lägenhetssträdgårdar). Denna typ av odling kan även erbjuda möjlighet till kompostering av matavfall.

Biologisk mångfald och pollinering

- Träd och buskar som planteras ska företrädesvis vara av inhemskt material alternativt arter med känd attraktionskraft för den lokala faunan, främst fåglar och insekter. Arter som väljs ska gärna gynna fåglar och insekter; pollen och nektarrika arter och bärproducerande. Gärna blommande under hela växtsäsongen, med tonvikt på tidigblommande arter då bristen på föda är som störst.

Kulturella - rekreation, hälsa, kulturvärden/identitet

- I arbete med gestalningsprogram och eventuellt kvalitetsprogram bör en diskussion om kvalitativa gröna rum i staden föras. Gröna rum som kan erbjuda invånare och besökare stor variation i upplevelser och rekreation. Strategierna är att ta tillvara befintliga naturvärden och öka närhet och tillgänglighet.
- Sparad natur och nya grönytor omhändertas och sköts på ett sätt så att människor känner sig välkomna att nyttja närnaturen året om. Detta bidrar såväl till fysiskt som psykiskt god hälsa.
- Eftersträva en småskalig struktur med möjlighet att skapa en stark egen identitet, med omsorgsfull gestaltning och med inriktning mot klimatneutralt byggande. Små och sammankopplade gaturum med hänsyn till landskapets karaktär och topografi kan förstärka identiteten.
- En stadsstruktur som är småskalig och tät med en blandning av bostadstyper och funktioner, och med hus vända mot gatan, möjliggör trygga gaturum. Tydligt avgränsad kvartersmark, med avläsbara gränser mellan privata ytor och allmänna gaturum och platser, möjliggör att människor kan känna sig välkomna att promenera i området. Gator och torg planeras med funktioner som kan locka människor. Aktivitetspark och naturpark kan tillföras nya funktioner med potential att bli nya gröna mötesplatser.

Gröna sociala nycklar

- Genom att planera för ytor med flera funktioner och att se till att flera sociotopvärden rymms inom de olika områdena skapas möjligheter för fler människor att komma ut i naturen. De rekreativsmöjligheter som finns idag tillvaratas, genom att förstärka och tillgängliggöra dem kan fler nyttja området.
- Till viss del kan man kompensera för ianspråktagen rekreativsmark, till exempel genom planering av nya aktiviteter som utegym, mötesplatser, vattenlek och uteserveringar.
- Genom tydlig vägledning till områdets närnatur och det intilliggande Gömmarens naturreservat och Källbrinksskogen kan fler människor hitta ut i naturen och uppleva skogskänsla och ro.
- I och med en exploatering kommer naturområdena och parkerna användas av flera och mer intensivt, vilket kommer innebära en högre skötselnivå. Genom att säkra det i detaljplanearbetet kan man undvika stora slitage.
- Detaljplanegränsen kan planeras så att det bildas tydliga gränser mellan privat och offentligt. Ett sammanhållet växtmaterial, t.ex. där en sort (fågelbär) återkommer som ett tema bland en mer varierad växtsammansättning, kan vara ett redskap för att skapa en identitet i en stadsdel.
- Gestalta grönytor och andra mötesplatser för fler intryck än synsinnet, såsom doftsinnen och hörsel. En naturlig miljö gynnar hälsan genom att sänka

blodtryck och stresshormoner, utvecklar balanssinnet och kroppens små-muskler.

- Maximera det gröna på stadens egen mark på förskolor och skolgårdar, idrottsplatser m.m. Gröna skolgårdar med naturligt markskikt istället för plana, hårdgjorda ytor stimulerar barnens sinnen och kroppar.

Miljöer för barn

Använd områdets naturliga förutsättningar till att bevara och stärka områdets planerade miljöer för barn. Begreppet "lekvärdefaktor", är framtaget av Malmö stad, och används även av Stockholms stad. Faktorer som bidrar positivt till lekvärdefaktorn är:

- Med lekplatser och skolgårdar som är öppna även efter skoltid möjliggörs barns lek även på fritiden.
- Bevara så mycket befintlig växtlighet och topografi som möjligt.
- Bevara eller plantera växtlighet som lockar till sig ett rikt djurliv, så som blommande träd och buskar.
- 50% av skolgård eller förskolegård bör gärna ha varierad vegetation och topografi. Bevara eller skapa kullar och varierad lekvegetation.
- Skapa förutsättningar för förändring, en skolmiljö ska gärna kunna utvecklas när barn och personal tar den i anspråk, undvik stora hårdgjorda ytor.
- Planera in lekknoder i landskapet; det kan vara enkla saker som en pilkoja i anslutning till odlingen, en hörna för musiklek under ett stort träd, eller en rutschkana ner för en kulle.
- Plantera rik växtlighet som barnen kan se inifrån lokalen, det ska kännas lockande att gå ut samtidigt som det ska finnas möjlighet att betrakta grönska på avstånd.
- En grön miljö för barn bör helst ha tre zoner som barnen kan röra sig fritt mellan, och som erbjuder fler och mer varierade lekmöjligheter efter hand som barnen utvidgar sitt territorium. Närmast hus finns den "trygga zonen", längst ut ligger den "vilda zonen" och däremellan finns den "vidlyftiga zonen". Se till att barnen kan röra sig så fritt som möjligt mellan gårdens zoner.
- Odling på skolgårdar: planera för flexibla odlingar i söderläge, skapa plats för redskap och se till att det finns lättillgängligt vatten

Undvika och minimera i planeringen

Parkgatan

Nuläge

Det område som planeras för att bli en parkgata har idag en karaktär av en dal - fast den är igenvuxen. Naturvärdena finns främst i södra delen, en värdefull hällmarkstallskog på höjden samt i den våtmark som finns i områdets centrala del. Rekreationsmöjligheten är främst knuten till hällmarkstallskogen och den öppna karaktären mellan våtmarken och förskolan. I övrigt består området främst av enehanda granskog. Parkgatan har tydliga gröna kopplingar till "kullen" och "förskolan".

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

Det aktuella planförslaget visar bebyggelse i den utpekade hällmarkstallskogen och längs det öppna stråket mellan våtmarken och förskolan. Konsekvenser av förslaget är att stor del av hällmarkstallskogen försvinner och blir svår att spara. Den lokala grönstrukturen med värde försvinner.

Områdets möjliga framtida karaktär och funktion

En anpassning till hällmarkstallskogen är möjlig, så att en rekreationsskog skapas. En grön koppling mellan kullen - parkgatan och förskolan är möjlig.

Ekologiska och sociala värden att bevara och utveckla

- Hällmarkstallskogen; kan vara del i lokal grönstruktur, naturvärdena bevaras och rekreationsskog skapas.
- Våtmark; kan bli intressant en intressant mötesplats, kombinerad alsumpskog och dagvattenhantering.
- Parkstråk mot "förskolan"

Ett grönt torg kan skapas som successiv övergång till naturen.
Bild från Madrid, Plaza del Oriente.

Två exempel på kaj mot det gröna, en tydlig gräns mellan hus och natur utgörs av ett offentligt gångstråk.

Kullen

Nuläge

På kullen finns ett område med värdefulla tallar. Området är svagt kuperat och de största värdena finns långt upp på kullen, där även en del berg finns. Intressanta klippor och anslutningar mot Talldalsvägen/Vistavägen finns. Området har potential för bra rekreationsmiljöer i nära anslutning till bostäder, både nya och befintliga på andra sidan Talldalsvägen/Vistavägen. Kullen har tydlig koppling till "torget" och "parkgatan".

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

Planförslaget visar punkthus på den föreslagna grönstrukturen, värdefulla tallar skulle försvinna.

Områdets möjliga framtida karaktär och funktion

Området kan fungera som hela Vista skogshöjds port till Källbrinksskogen och vara ett viktigt bostadsnära grönområde. Ett större släpp för grönstrukturen skapar viktiga kopplingar - för rekreation och för spridning. De föreslagna husen kan placeras i direkt anslutning till grönstrukturen.

Ekologiska och sociala värden att bevara och utveckla

- Värdefulla tallar; kan bidra till en fin landskapsbild från nya bostäder och bidra till en karaktär av skogshöjd
- Koppling till Talldalsvägen/Vistavägen; klippa och mot torget.

Torget

Nuläge

Det planerade torget ligger intill en befintlig villa, där det finns några stora och värdefulla ekar i trädgården. Här finns en tydlig och viktig koppling till "kullen".

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

De värdefulla ekarna riskerar försvinna.

Områdets möjliga framtida karaktär och funktion

Torget kan fungera som en port till Vista skogshöjd, och vidare ut i Källbrinksskogen och Gömmareskogen. Torget kan gestaltas på ett sätt som bjuder in till vidare rörelse ut i skog och natur, ett hårdgjort torg som övergår i en mer skogslik känsla är möjlig.

Ekologiska och sociala värden att bevara och utveckla

- Ekarna kan bevaras och bidra med karaktär vid torget
- Stråk upp mot "kullen" kan bevaras

Förskolan

Nuläge

Delområdet vid förskolan är idag en öppen yta som sluttar upp mot norr. Sluttningen består av en gles blåbärsblandskog med potentiella lekmiljöer för barn. I norr kan man även ana utsiktsplatsen från detta område. Viktig koppling finns mellan de föreslagna grönstrukturen vid "parkgatan" och "höjden".

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

Anpassning av bebyggelseförslaget kan göras till den lokala grönstrukturen. Viktigt är att området känns öppet och inbjudande.

Områdets möjliga framtida karaktär och funktion

Området kan bli en öppen och trivsamt lek miljö i närhet till förskolan. Det planerade parkrummet längs "parkgatan" kan kopplas samman med "förskolan" och skapa en sammanhängande grönstruktur.

Ekologiska och sociala värden att bevara och utveckla

- Blåbärsblandskogen; bidrar med skogskaraktär och kan bli en fin lek miljö för barn.

Höjden/ Kajen mot det gröna

Nuläge

Det finns en relativt tydlig gräns mot höjden där naturvärdena höjs, där marken blir mer kuperad och höjden börjar. Den gränsen är

ungefär kring 56:e höjdkurvan, Här börjar hållmarkstallskogen som hänger ihop med Källbrinksskogen och vidare ut i Gömmareskogens naturreservat och den gröna värdekärnan.

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

Den föreslagna bebyggelsen är delvis planerad på hållmarkstallskogen, vilket kommer ge negativa konsekvenser och kräva en del sprängning som gör att karaktären är svår att spara.

Områdets möjliga framtida karaktär och funktion

Kajen mot det gröna kan utgöras av en tydlig gräns mellan bebyggelsen och skogen - Källbrinksskogen och hela värdekärnan. Ett tydligt och offentligt stråk kan utgöra gränsen. Längs kajen kan tydliga entréer ut i naturen skapas, så att boende i hela Vista skogshöjd får tillgång och känsla av möjlighet att komma ut i skogen.

Kajen mot det gröna kan utformas kring en höjdkurva som utgångspunkt, för att skapa ett tillgängligt stråk och skapa en känsla av skogen som en viktig karaktär i området.

Ekologiska och sociala värden att bevara och utveckla

- Bevara hållmarkstallskogen: stora naturvärden bevaras.
- Kaj mot det gröna: Skapa tydlig gräns mellan halvprivat zon (bebyggelseområdet) och offentligt (skogen). Blir ett positivt tillskott i rekreativsmöjligheten.

Skogshöjdsparken

Nuläge

Området består främst av en trivial granskog, med några tydliga höjder inom området. Det finns en tydlig skogskänsla och granskogen bildar ett tydligt tak. Naturvärdena är begränsade. Området ligger nedanför höjden och ligger som i en skål. I området finns några karaktärsfulla klippor samt en alsumpskog med höga naturvärden.

Alsumpskogen är ett möjligt groddjurshabitat, varför en grodinventering under våren 2016 bör göras.

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

Bebyggelseförslaget visar ett förslag till park i området, men alsumpskogen ligger nära bebyggelse och kan med förslaget vara svår att bevara. Granskogens karaktär kan bli svår att spara i parkmiljön, då granar har en tendens att ramla när de glesas ut.

Områdets möjliga framtida karaktär och funktion

Skogshöjdsparken kan bli en viktig del i områdets lokala grönsstruktur, och ett sammanhängande område är viktigt att skapa. Alsumpskogen kan bli en viktig plats för dagvattenhantering om den bevaras.

Ekologiska och sociala värden att bevara och utveckla

- Bevara alsumpskogen
- Skapa sammanhängande lokal grönsstruktur

Entréer till naturen och stråk

Nuläge

I nuläget finns inga tydliga entréer till naturen i området som helhet. Stigar som löper genom området idag börjar vid läget vid föreslagna "förskolan", samt upp på "kullen" från flera håll, samt vid elljusspåret i östra delen av området "höjden".

Konsekvenser av bebyggelseförslaget

Bebyggelseförslaget möjliggör några entréer ut i naturen, men utan större tydlighet. Bebyggelsen och framför allt områdets nya gator har delvis anpassats efter befintliga stråk, men få av stråken bevaras som stigar utan blir del av gatunätet.

Möjliga framtida karaktär och funktion

Entréer ut i naturen kan göras tydliga och offentliga, och hänga samman med stråken i och till området. Stråk kan göras i den lokala grönsstrukturen så att man kan röra sig genom området genom en kontinuitet av park- och skogsmiljöer.

Tydligt stråk mellan bebyggelse och natur, på bilden mer parklikt - men anslutning till olika naturmiljöer är möjligt.

Tydlig entré med sittplats kan bli målpunkt.

Genomförbarhet

Nedan följer en lista på vad som är bra att tänka på i projekterings- och byggskedet. Se även förslag till kompensation ovan.

- **Snäva arbetsområden:** Ta hänsyn till den sparade naturmarken genom att arbetsområdet i byggskedet hålls utanför naturmark.
- **Buffertzoner runt värdefulla träd:** De träd som ska bevaras behöver en buffertzon om cirka 10 meter från stammen i ett byggskede. Den gamla eken i nordväst behöver dock en buffert på upp emot 20 meter för att inte skadas. Följ "standard för skyddande av träd vid byggnation": http://pub.epsilon.slu.se/12185/7/ostberg_j_stal_o_150511.pdf
- **Bevara död ved:** I området finns värdefull död ved, något som är en bristvara i vanligtvis rationellt skogsbruk. Död ved bidrar till en biologisk mångfald. Den döda veden som finns i området kan flyttas och läggas som veddepåer i naturområden som sparas.
- **Skapa ny död ved:** De stora träd som tas ned vid byggandet kan sparas och läggas i veddepåerna som skapats av redan befintlig död ved.

Referenser

Tryckta källor

Dagvattenutredning Vista skogshöjd. Ramböll. Stockholms län 2014-05-15

Gestaltningsskildring för Vista skogshöjd. Samhällsbyggnadsavdelningen, Huddinge kommun. Stockholm. Arbetsmaterial januari 2016

Huddinges natur: En redovisning av värdefull natur och grönstruktur för rörligt friluftsliv och biologisk mångfald. Underlagsrapport till Översiktsplan 2014. Huddinge: Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen mars 2012. Del 1.

Huddinges översiktsplan 2030: Markanvändningskarta. Huddinge 2014

Naturinventering Vista skogshöjds skogshöjd. Huddinge kommun Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen: RUF 2010 : så blir vi Europas mest attraktiva storstadsregion : antagen av landstingsfullmäktige 2010. (2010). Stockholm: Regionplanenämnden, Stockholms läns landsting

Planbeskrivning - programhandling. Program för Vista skogshöjd, Vistaberg. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, maj 2014.

Värdering av stadskvaliteter i Stockholmsregionen. Stockholms läns landsting 2011

Översiktlig naturvärdesbedömning inom planområde för Vista skogshöjd, Vistaberg. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen Huddinge kommun. Stockholm 2014-03-28

Digitala källor

Standard för skydd av träd vid byggnation. (2015). Karlskrona: Boverket. Tillgänglig på Internet: http://pub.epsilon.slu.se/12185/7/ostberg_j_stal_o_150511.pdf (2016-02-15)

GIS- och kartmaterial

Grundkarta, Huddinge kommun

Ortofot, Huddinge kommun

Huddinges natur, karta "Strategiskt skydd av Huddinges grönstruktur"

Huddinges översiktsplan, karta "Markanvändningskarta"

RUF, karta 21 "Regional grönstruktur"

**: EKOLOGI
GRUPPEN**